RG Sayı:85 31 Ağutos 1993

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhuriyet Meclisi'nin 20 Ağustos , 1993 tarihli birleşiminde kabul olunan "Sigorta Hizmetleri (Düzenleme ve Denetim) Yasası" Anayasa'nın 94 (2) maddesi gereğince, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı tarafından Resmî Gazete'de yayımlanmak suretiyle ilan olunur.

SİGORTA HİZMETLERİ (DÜZENLEME VE DENETİM) YASASI
İÇ DÜZENİ
(72/2009 sayılı değişiklik yasasıyla değiştirilmiş ve birleştirilmiş şekliyle)

Madde 1 - Kısa İsim

BİRİNCİ KISIM
Genel Kurallar

Madde 2 - Tefsir
Madde 3 - Amaç
Madde 4 - Kapsam

İKİNCİ KISIM
Kuruluş ve Faaliyet İzni

Madde 5 - Kuruluş İzni
Madde 6 - Sigorta ve Reasürans Şirketlerinin Kuruluş Koşulları
Madde 7 - Yabancı Sigorta ve Reasürans Şirketlerinin Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde Şube Açma Koşulları
Madde 8 - Asgari Sermayeyi Artırma Yetkisi
Madde 9 - Kuruluş için Takip Edilecek Yöntem ve Esaslar
Madde 10 - Kuruluş Ruhsatının İptali
Madde 11 - Beyanname Verilmesi
Madde 12 - Ruhsatnamenin Verilmesi
Madde 13 - Ruhsatnamenin İptali
Madde l4 - Kuruluş ve Ruhsatın Tescil ve İlânı

ÜÇÜNCÜ KISIM .
Teşkilat Ve Organlar

Madde 15 - Ana Sözleşme
Madde 16 - Sigorta ve Reasürans Şirketlerinde Çalıştırılması Yasak Olanlar
Madde 17 - Yurtiçi ve Yurtdışı Teşkilâtı ve Tüzük Yapma

DÖRDÜNCÜ KISIM
Sigortacılık Faaliyetleri

Madde 18- Sigorta Dalları
Madde 19- Sigorta Sözleşmeleri .
Madde 20- Primlerin Belirlenmesi
Madde 21 - Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde Yaptırılacak Sigortalar
Madde 22 - Mükerrer ve Üçüncü Sigorta İşlemi Yapabilecek Yabancı Şirketler
Madde 23 - Saklama Payları
Madde 24 - Portföy Devri
Madde 25 - Sigortacılıkla Bağdaşmayan İşler ve Tüzük Yapma

BEŞİNCİ KISIM
İştirak ve Yatırımlar

Madde 26 - Ortaklık İlişkileri

Madde 27 - Taşınmaz Mal Edinme

ALTINCI KISIM
Teminatlar

Madde 28 - Teminat ve Miktarı
Madde 29 - Teminat Olarak Kabul Edilebilecek Değerler
Madde 30 - Teminatın Blokajı
Madde 31 - Teminatın Tesisi
Madde 32 - Teminatın Kullanılması

YEDİNCİ KISIM
Karşılıklar

Madde 33 - Cari Rizikolar ve Gerçekleşmiş Hasarların Karşılıkları
Madde 34 - Matematik Karşılıklar
Madde 35 - Tahsili Geciken Primler Karşılığı

SEKİZİNCI KISIM
İdari ve Mali Bünyenin Güçlendirilmesi

Madde 36 - İdari Tedbirler
Madde 37 - Mali Bünyenin Güçlendirilmesi
Madde 38 - Şahsi Sorumluluk

DOKUZUNCU KISIM
Devir, Birleşme ve Tasfiye

Madde 39 - Birleşme veya Devir
Madde 40 - Tasfiye veya Faaliyete Son Verilmesi
Madde 41 - Devir, Birleşme ve Tasfiye İşlemlerinin İlânı
Madde 42 - Poliçe Lehdarlarının Ayrıcalıkları

ONUNCU KISIM
Hesap ve Kayıt Düzeni

Madde 43 - Kayıt Düzeni
Madde 44 - Bilânço ile Kâr ve Zarar Cetvelinin İlgili Mercilere Gönderilmesi ve İlânı
Madde 45 - Üç Aylık Hesap Özetleri
Madde 46 - Hesap Uygunluğu

ONBİRİNCİ KISIM
Sigorta ve Reasürans Aracıları ve Yardımcı Hizmetler

Madde 47 - Acenteler, Prodüktörler, Reasürans Aracıları, Sigorta Eksperleri ve Tüzük Yapma Yetkisi
Madde 48 - Sigorta Aracıları Nezdindeki Şirket Alacağı
Madde 49 - Aktüerler ve Tüzük Yapma Yetkisi

ONİKİNCİ KISIM
Zorunlu Sigortalar

Madde 50 - Zorunlu Sigorta
Madde 51 - Zorunlu Sigortalar, Garanti Fonu ve Tüzük Yapma Yetkisi

ONÜÇÜNCÜ KISIM
Çeşitli Kurallar

Madde 52 - İlân ve Reklamlar

Madde 53 - Sigortacılık İlişkileri
Madde 54 - Hak Sahiplerince Aranmayan Paralar
Madde 55 - İyi Niyet
Madde 56 - Sigorta ve Reasürans Şirketlerinde Çalışanların Aracılık Faaliyetinde Bulunamaması
Madde 57 - Sır Saklama

ONDÖRDÜNCÜ KISIM
Ceza Kuralları

Madde 58 - Suç ve Cezalar
Madde 59 - Yükümlülük ve Zorunluluklara Uymama
Madde 60 - Zorunlu Sigortalarla İlgili Cezalar
Madde 61 - Asılsız Yayın ve Haber Yayma
Madde 62 - Sırların Saklanması
Madde 63 - Sigorta ve Reasürans Aracılarının Sorumluluğu
Madde 64 - Sigorta ve Eksperlerinin Sorumluluğu
Madde 65 - Aktüerlerin Sorumluluğu
Madde 66 - Genel Kuralların Saklılığı

ONBEŞİNCİ KISIM
Geçici Kuralar

Geçici Madde 1 - Mevcut Sigorta Şirketlerinin Durumu

ONALTINCI KISIM
Son Kurallar

Madde 67 - Yürütme Yetkisi
Madde 68 - Yürürlüğe Giriş

Sayı: 39/1993
SİGORTA HİZMETLERİ (DÜZENLEME VE DENETİM) YASASI
(72/2009 sayılı değişiklik yasasıyla değiştirilmiş ve birleştirilmiş şekliyle)

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhuriyet Meclisi aşağıdaki Yasayı yapar:

Kısa İsim

1. Bu Yasa, Sigorta Hizmetleri (Düzenleme ve Denetim) Yasası olarak isimlendirilir.

BİRİNCİ KISIM

Genel Kurallar

Tefsir
72/2009

2. Bu Yasada metin başka türlü gerektirmedikçe:

"Bakan", Para, Kambiyo ve İnkişaf Sandığı İşleri Dairesinin bağlı olduğu Bakanlığın Bakanını anlatır.

"Bakanlık", Para, Kambiyo ve İnkişaf Sandığı İşleri Dairesinin bağlı olduğu Bakanlığı anlatır.

"Bakanlar Kurulu", Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Bakanlar Kurulunu anlatır.

"Birlik", Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Sigorta ve Reasürans Şirketleri Birliği'ni anlatır.

"Hayat Dışı Sigorta", Hayat Sigortası dışındaki sigorta işlemlerini anlatır.

"Ödenmiş Sermaye", Sigorta ve Reasürans Şirketlerinin üç aylık hesap özetlerindeki veya yıl sonu bilançolarındaki fiilen ödenmiş veya Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetine ayrılmış ve ödenmiş sermayelerinden bilançoda görülen zararın yedek akçelerle karşılanmayan kısmı ile yabancı ülkelerdeki şubelerine

ayıldıkları sermaye düşüldükten sonra kalan bakiyeyi anlatır.

"Öz Kaynak", Sigorta ve Reasürans Şirketlerinin ödenmiş veya Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetine ayrılmış sermayeleri, ile yedek akçelerinin toplamını anlatır.

"Portföy", bir sigorta veya Reasürans şirketinin faaliyette bulunduğu sigorta dalı veya dallarına ait tüm sigorta sözleşmelerini anlatır.

"Rasyo", bir Sigorta ve Reasürans şirketinin muhasebesinde yer alan muhtelif hesap elemanları arasındaki oranları anlatır.

"Reasürans Şirketi", Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde kurulmuş reasürans şirketleri ile yabancı ülkelerdeki reasürans şirketlerinin Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetindeki şubelerini anlatır.

"Sigorta Şirketi", Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde kurulmuş sigorta şirketleri ile yabancı ülkelerdeki sigorta şirketlerinin Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetindeki şubelerini anlatır.

"Sigorta ve Reasürans Aracısı", acente, prodüktör ve reasürans aracılarını anlatır.

"Yedek Akçeler", Sigorta ve Reasürans şirketlerinin üç aylık hesap özetlerinde veya bilançolarında görülen yedek akçeler toplamından varsa bilanço zararının düşülmesi sonucunda elde edilen bakiyeyi anlatır.

"Yüz Kızartıcı Suç", bir yıldan fazla hapis cezasına çarptırılmış olmayı veya affa uğramış olsa dahi, rüşvet, hırsızlık, hırsızlık mal kabulü, dolandırıcılık, sahtekârlık, ırza geçme ve benzeri suçlardan dolayı mahkumiyeti anlatır.

Amaç

3. Bu Yasanın amacı, sigortacılığın güven içinde yürütülmesini ve sigorta sektöründe yer alan kişi ve kuruluşların belli bir disiplin altında faaliyet göstermelerini ve sigorta sektöründe yaratılacak fonların ekonomik kalkınmanın gereklerine göre kullanımlarını sağlamak üzere, sigorta ve reasürans şirketlerinin kuruluşunu, yönetimini, çalışma koşullarını, tasfiyelerini ve denetlenmelerini, sigortacılıkla ilgili eksperlik, aktüerlik ve sigorta ve reasürans aracılığı faaliyetlerini ve sigortacılıkla ilgili diğer hususları düzenlemektir.

Kapsam

4. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde kurulacak sigorta ve reasürans şirketleri ile yabancı ülkelerde kurulmuş olup da Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde şube açarak faaliyette bulunan ve bulunacak olan sigorta ve reasürans şirketleri ile sigorta ve reasürans aracılığı hizmeti yapanlar, sigorta eksperleri ve bu Yasanın kapsamına giren konularda faaliyet gösteren diğer kişi ve kuruluşlar, bu Yasa kurallarına bağlıdır.

Sosyal Sigorta Kuruluşu, bu kapsamın dışında olup, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Sosyal Sigortalar Yasasına bağlıdır.

16/1976
12/1979
9/1981
43/1982
26/1985
36/1988
14/1990
20/1991
45/1998
22/2001

İKİNCİ KISIM

Kuruluş ve Faaliyet İzni

Kuruluş İzni

5. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde bir sigorta veya reasürans şirketinin kurulması veya yabancı ülkelerde kurulmuş bir sigorta veya reasürans şirketinin Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde şube açması Bakanlığın iznine bağlıdır.

Sigorta ve Reasürans Şirketlerinin kuruluş koşulları

6. (1) Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetindeki sigorta ve reasürans şirketlerinin:

(A) Limited şirket şeklinde kurulmaları ve asgari hissedar sayısının yedi olması;

(B) Kurucuların müflis olmaması veya yüz kızartıcı suçlardan mahkumiyetlerinin bulunmaması;

(C) Ödenmiş sermayelerinin Beş Milyar Türk Lirasından az olmaması,

(Ç) Hisse senetlerinin nakit karşılığı ve nama yazılı çıkarılması; ve

(D) Ana sözleşme ve tüzüklerin bu Yasa kurallarına uygun olması, koşuldur.

(2) Sermayenin % 10 ve daha fazlasını temsil eden veya bir kişiye ait sermaye payının bu oranı aşması sonucunu veren hisse senedi devirleri, Bakanlığın iznine bağlıdır. Sermayenin % 10 ve daha fazlasına sahip olan ortakların, kuruculardа aranan nitelikleri taşıması koşuldur. Bu nitelikleri kaybeden ortaklar, temettü dışındaki ortaklık haklarından yararlanamazlar.

Yabancı Sigorta ve Reasürans Şirketlerinin Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde şube açma koşulları

7. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde şube açmak suretiyle faaliyet gösterecek yabancı sigorta ve reasürans şirketlerinin:

(1) Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetine ayrılan ödenmiş sermayelerin Beş Milyar Türk Lirasından az olmaması;

(2) Şirket Ana sözleşmesinin ve/veya tüzüklerinin bu Yasaya aykırı kurallar taşımaması;

(3) Kurulmuş oldukları veya faaliyette bulundukları ülkelerde mevzuata aykırı hareketlerinden dolayı sigortacılık yapmaktan yasaklanmış olmaları;

(4) Şubeyi temsil ve imzası ile bağlamaya yetkili müdürünün, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde mukim veya Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti yurttaşı olması;

(5) Bakanlıkça gerekli görülecek diğer koşulları taşımaları zorunludur.

Asgari sermayeyi artırma yetkisi

8. Bakanlar Kurulu bu Yasanın 6'ncı maddesinin (1)'inci fıkrasının (C) bendinde ve 7'nci maddesinin (1)'inci fıkrasında Beş Milyar Türk Lirası olarak öngörülen asgari sermaye miktarını, gerekmesi halinde ve ihtiyaca uygun olarak, on katına kadar artırmaya yetkilidir.

Kuruluş için takip edilecek yöntem ve esaslar

9. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde sigorta ve reasürans şirketi kurmak veya yabancı ülkelerde kurulmuş sigorta veya reasürans şirketinin şubesini açmak üzere Bakanlığa verilecek başvuru dilekçelerine:

(1) Sigorta veya reasürans şirketi kurulmasında:

(A) Kurucuların Bakanlıkça hazırlanmış örneğe uygun şekilde düzenleyip imza edecekleri birer beyannamenin;

(B) Şirket ve/veya ortaklık ana sözleşme ve/veya tüzük tasarılarının;

(C) Şirketin kurulmasının nedenlerini ayrıntılı olarak gösteren bir raporun;

(Ç) Bakanlık tarafından gerekli görülecek diğer bilgi ve belgelerin,

eklenmesi gerekir.

(2) Yabancı sigorta ve reasürans şirketlerinin Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde şube açmalarında ilgili ülke ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti resmi makamlarınca onaylı:

(A) Şirket ana sözleşmesinin;

(B) Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde şube açılması nedenlerini ayrıntılı olarak açıklayan bir raporun; ve

(C) Şirketin son üç yıla ait bilanço ve kar-zarar cetvelleri ile Bakanlıkça istenecek diğer bilgi ve belgelerin,

eklenmesi gerekir.

Kuruluş Ruhsatının İptali

10. Kuruluşuna veya Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde şube açmasına ruhsat verilen sigorta ve reasürans şirketlerinden, ruhsat verilmesine ilişkin Bakanlık kararından başlayarak bir yıl içinde faaliyete geçmeyen veya herhangi bir şekilde faaliyetlerine bir yıldan fazla ara veren veya kuruluş ruhsatında belirtilen koşulları yerine getirmeyenlerin, bu ruhsatları Bakanlıkça iptal edilir.

Beyanname Verilmesi

11. Kuruluş ruhsatı alan sigorta ve reasürans şirketlerinden Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde kurulan Resmi Kabz Memurluğu ve Mukayyitlik Dairesine tescil edildikten, yabancı ülkelerde kurulan sigorta veya reasürans şirketlerinin Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetindeki şubeleri ise Resmi Kabz Memurluğu ve Mukayyitlik Dairesine tescil edildikten ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetine ayrılan öz kaynakları döviz olarak getirilip yetkili bankalara satılarak karşılığı

ilgili hesaplara geçirildikten sonra, Bakanlığa birer beyanname verirler.

Beyannamenin ihtiva edeceği bilgiler ve eklenecek belgeler ile bu konu ile ilgili diğer hususlar, Bakanlıkça hazırlanıp, Bakanlar Kurulunca onaylanacak bir Tüzükle belirlenir.

Ruhsatnamenin Verilmesi

12. (1) Yukarıdaki 11'inci maddede yazılı beyannamenin alınması üzerine Bakanlık, ilgililerin, bu Yasada ve yukarıdaki 11'inci maddeye göre yürürlüğe konacak tüzükte yazılı koşulları yerine getirip getirmediklerini, sigortacılık işlemlerine başlamak üzere gerekli nitelikleri taşıyıp taşımadıklarını inceledikten sonra, durumları uygun bulunanlara sigortacılık faaliyetlerine başlamak üzere ruhsat verir.

(2) Yapılan inceleme sonucunda durumları uygun bulunmayanlara, gerekli düzeltmeleri yapmaları ve eksiklikleri tamamlamaları için altmış günlük bir süre verilir. Bu süre içinde yeniden başvuranlar hakkında, (1)'inci fıkra kurallarına göre yeniden yapılan inceleme sonucunda durumları uygun bulunmayanlara sonuç bildirilir ve haklarında yukarıdaki 10'uncu maddeye göre işlem yapılır.

Ruhsatnamenin İptali

13. Ruhsat verilmiş olan sigorta veya reasürans şirketlerinin, ruhsatnamenin verilmesinden başlayarak bir yıl içinde faaliyete geçmeleri veya bunların sigortacılık işlemleri yapmalarında Bakanlıkça daha sonra sakınca görülmesi halinde, sigortacılık yapma ruhsatları geçici veya sürekli olarak Bakanlık tarafından iptal edilebilir.

Bu şekilde ruhsatları iptal edilenlerin sigortacılık yapma yetkileri, aynı usulde geri verilebilir.

Kuruluş ve ruhsatın tescil ve ilanı

14. Sigorta ve reasürans şirketlerinin kuruluşuna ilişkin izinler, varsa özel koşullarıyla birlikte Resmi Gazete'de yayımlanır.

Ruhsatnamelerin verilmesine veya iptaline ilişkin izinler de aynı şekilde Resmî Gazete'de yayımlanır.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Teşkilât ve Organlar

Anasözleşme

15. Sigorta ve reasürans şirketlerinin Ana sözleşme ve tüzük değişikliklerine ruhsat verilebilmesi, Bakanlığın uygun görüşünün alınmasına bağlıdır.

Sigorta ve reasürans Şirketlerinde çalıştırılması yasak olanlar

16. Sigortacılık mevzuatına aykırı hareketlerinden dolayı para veya hapis cezası ile cezalandırılanlar ile yüz kızartıcı suçlardan dolayı mahkûm olanlar ve müflisler, hiçbir sigorta şirketinde Direktörler Kurulu başkanı, üyesi, denetçisi, genel müdür, genel müdür yardımcısı, müdür veya birinci derecede imza yetkisini haiz görevli olarak çalıştırılamazlar.

Yurtiçi ve Yurtdışı teşkilatı ve tüzük yapma

17. (1) Sigorta ve reasürans şirketlerinin yurt içi ve yurt dışı teşkilâtlarının açılması ve bunların faaliyetleri ile ilgili usul ve esaslar, bu Yasanın 11'inci maddesine göre yürürlüğe konacak Tüzükte gösterilir.

(2) Yabancı sigorta şirketlerinin Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetindeki şubeleri, merkezleri ile ilgili devir, birleşme, tasfiye, bir veya birden fazla sigorta dalındaki sigortacılık faaliyetlerinin durdurulması veya sona erdirilmesi gibi temel değişiklikleri, değişikliğin meydana geldiği tarihten başlayarak bir ay içinde Bakanlığa bildirmek zorundadırlar.

DÖRDÜNCÜ KlSIM

Sigortacılık Faaliyetleri

Sigorta Dalları

18. Sigorta ve reasürans şirketleri, yangın, nakliyat, kaza ve hayat sigortası dallarında faaliyette bulunabilirler. Değişen ekonomik ve sosyal koşullar karşısında, doğabilecek ihtiyaçlara göre, yeni sigorta dallarının saptanması konusunda Bakanlık yetkilidir.

Sigorta Sözleşmeleri

19. (1) Sigorta sözleşmeleri, her bir sigorta dalı için Bakanlıkça düzenlenecek genel koşullara uygun olarak yapılır.

(2) (A) Sigorta poliçeleri, yürürlükteki mevzuata aykırı kurallar taşımamak kaydıyla, sigorta şirketleri tarafından her bir sigorta dalı için ayrı ayrı hazırlanan tek tip sözleşmelere uygun olarak düzenlenir.

(B) Sigorta şirketleri, saptamış oldukları tek tip sözleşmeleri uygulamaya başladıkları tarihten başlayarak on beş gün içinde Bakanlığa göndermek zorundadırlar.

(C) Tek tip sözleşmelerin mevzuata ve sigortacılık esaslarına aykırı olması nedeniyle veya sigortalıların korunması açısından, uygulanmasında sakınca görülmesi halinde, Bakanlık sözleşmenin değiştirilmesini talep etmeye yetkilidir.

Primlerin Belirlenmesi

20. (1) Hayat dışı sigorta işlemlerinde uygulanacak prim ile bunun ödenme koşulları sigortacı ile sigortalı arasında serbestçe belirlenir.Bakanlık, gerekli gördüğü takdirde, sigorta dalları itibarıyla uygulanacak primleri saptamaya ve bu konuda tarife ve talimatları gösteren düzenlemeler yapmaya yetkilidir.

(2) Hayat sigortası tarife primi formül ve cetvellerinin uygulamaya konulabilmesi için, Bakanlığın onayının alınması zorunludur.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde yaptırılacak sigortalar

21. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde yerleşik gerçek veya tüzel kişiler, bütün sigortalarını, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde faaliyette bulunan sigorta şirketlerine yaptırmak zorundadırlar. Ancak:

(1) İhracat ve ithalat konusu olan mallar için nakliyat sigortası;

(2) Uçak ve gemiler için yaptırılacak sigortalar;

(3) Tekne sigortaları;

(4) Hayat sigortaları; ve

(5) Yurt dışına seyahatlerde ferdi kaza ve motorlu taşıt sigortaları, yurtdışında da akdedilebilir.

Mükerrer ve üçüncü sigorta işlemi yapabilecek yabancı şirketler

22. Bakanlık, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetindeki sigorta ve reasürans şirketlerinin, mükerrer ve üçüncü sigorta işlemi yapabilecek yabancı şirketleri saptamaya ve ilân etmeye yetkilidir.

Saklama Payları

23. (1) Sigorta şirketleri, bir takvim yılı içinde uygulayacakları saklama payına ilişkin tutar ve oranları gösteren tabloları, bir önceki yılın Kasım ayı sonuna kadar Bakanlığa göndermek zorundadırlar.

(2) Bakanlık, sigorta ve reasürans şirketlerinin uygulayacakları saklama paylarının tutar veya oranlarını belirlemeye, bununla ilgili azami veya asgari sınırlar koymaya, şirketlerin kendi üzerlerinde tuttukları miktar veya oranları, geçen kısımların tamamının veya bir kısmının yurt içindeki şirketlere mükerrer sigorta ettirilmesi hususunda yükümlülük getirmeye ve reasürans komisyonlarının oran veya tutarlarını saptamaya yetkilidir.

Portföy Devri

24. (1) Sigorta ve reasürans şirketleri, faaliyette bulundukları belirli bir sigorta dalına veya tüm dallara ait sigorta sözleşmelerinin oluşturduğu portföyü, bütün hak ve yükümlülükleri ile birlikte, başka bir sigorta veya reasürans şirketine, Bakanlığın uygun görüşünü almak koşuluyla devredebilirler.

(2) Portföy devrine ilişkin anlaşma, sigortalıların hak ve menfaatlerine. zarar veren kurallar taşıyamaz. Böyle bir anlaşmada;

(A) Devir edilecek rizikolar ve bu rizikolara karşı korunan kişi ve kuruluşlar;

(B) Portföy ile birlikte devredilecek varlıklar ve özellikle portföyle. ilgili karşılık ve teminatların bağlı olacağı kurallar; ve

(C) Portföy devrinin geçerli olacağı tarih,

açıkça belirlenmiş olmalıdır.

(3) (A) Devir işlemi, Resmî Gazete'de ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti genelinde dağıtımı yapılan en az günlük iki gazetede ikişer defa yayımlanmak sureti ile duyurulur.

(B) Hayat sigortası poliçelerinin devrinde, bu hususun sigortalılara hangi usul ve esaslara göre tebliğ edileceği Bakanlıkça saptanır.

(4) Bu Yasaya göre devredilen portföyle ilgili olarak devreden tarafından tesis edilmiş olan teminatlar, devralan tarafından teminat tesis ettirilmesi kaydıyla serbest bırakılır.

Sigortacılıkla bağdaşmayan işler ve tüzük yapma (*)

25. (1) Sigorta ve reasürans şirketleri sigortacılıkla bağdaşmayan işlerle iştigal edemezler.

(2) Bu maddenin uygulanması bakımından hangi iş ve faaliyetlerin sigortacılıkla bağdaştığı, Bakanlıkça hazırlanıp Bakanlar Kurulunca onaylanacak bir tüzükte gösterilir.

BEŞİNCİ KISIM

İştirak ve Yatırımlar

Ortaklık İlişkileri

26. (1) Bir sigorta ve reasürans şirketinin iştirak ettiği ortaklık ve kuruluşlar, sermayelerine iştirak eden sigorta veya reasürans şirketinin hisse senetlerini alamazlar, rehin olarak kabul edemezler ve karşılığında avans veremezler. Sigorta veya reasürans şirketlerine bu şekilde veya başka bir suretle intikal eden hisseler, üç ay içinde elden çıkarılacağı gibi, yasal hadlerin hesabında, sigorta veya reasürans şirketlerinin öz kaynaklarından düşülür.

(2) Sigorta ve reasürans şirketlerinin sermayelerinin % 15'den fazlasına sahip olan ortaklarına ait menkul değerler, bu şirketlerin öz kaynaklarının % 25'ini geçemez.

(3) Sigorta ve reasürans şirketlerinin, iştirak ettikleri bir şirketteki sermaye payları ve bu şirkete ait satın aldıkları menkul değerler tutarı, kendi öz kaynaklarının %15'ini aşamaz.

(4) Sigorta veya reasürans şirketleri ile bunların sermayelerinin %50'sinden fazlasına sahip oldukları iştirakleri, kamu kuruluşu şeklinde olanlar hariç, sermayenin %10' undan fazlasına sahip olan ortakların, Direktörler Kurulu başkan ve üyelerinin, genel müdür veya genel müdür yardımcılarının ve bunların eş ve velayet altındaki çocuklarının ayrı ayrı veya birlikte sermayelerinin %25' inden fazlasına sahip oldukları ortaklıklara iştirak edemezler.

Taşınmaz Mal Edime

27. Sigorta ve reasürans şirketlerinin taşınmaz mallara tahsis edeceği varlıkları, öz kaynaklarını aşamaz.

ALTINCI KISIM

Teminatlar

Teminat ve miktarı

28. (1) Sigortalıların hak ve menfaatlerinin korunması ve sigorta ve reasürans şirketlerinin yükümlülüklerinin garanti altına alınması amacıyla, sigorta ve reasürans şirketlerince bu Yasa kurallarına göre teminat tesis edilir.

(2) Hayat sigortası yapan sigorta şirketlerinin ,göstereceği teminat, hayat sigortalarının safi primleri üzerinden her hesap döneminde

ayrılan matematik karşılıkları toplamından, yapılan ikrazlar ve matematik karşılıklarda vadesi senelik olarak hesaba alınmış primlerin, henüz vadesi gelmemiş tutarlarının düşülmesinden sonra kalan bakiye ile hayat muallak tazminatları ve tahakkuk etmiş temettü hisseleri toplamının yarısıdır.

(3) Diğer sigorta dalları için sigorta şirketlerinin göstereceği teminat, şirketlerin son hesap yılı içinde akdetmiş oldukları sigortalardan, fesih ve iptaller düşüldükten sonra kalan primler toplamının % 20'sidir.

(4) Bakanlık, gerekli gördüğü takdirde, teminat oranlarını değiştirebilir.

(5) Primlerin reasürörlere dağıtılmış olması, teminat miktarının hesaplanma usulünü değiştiremez.

Teminat olarak kabul edilebilecek değerler.

29. Aşağıda belirtilen değerler teminat olarak gösterilebilir:
(1) Türk Lirası, döviz ve bankalarda açılmış mevduat hesapları;
(2) Devlet tarafından çıkarılan menkul değerler; ve
(3) Tesis etmekle yükümlü olunan toplam teminat tutarının yarısını geçmemek kaydıyla gayrı menkuller.

Teminatın Blokajı

30. (l) Teminat olarak gösterilen Türk Lirası ve dövizler ile menkul değerler, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde faaliyet gösteren herhangi bir bankada Bakanlık adına bloke edilir.

(2) Teminat olarak gösterilecek gayrı menkuller, teminat gösterilecekleri miktar için, Bakanlık lehine birinci derece ve sırada ipotek edilir. Teminat olarak gösterilen gayrı menkulün değerine Bakanlıkça itiraz edilmesi halinde, ilgili şirket gayrı menkulün bulunduğu yerdeki mahkeme tarafından değer takdiri yaptırır. Mahkeme bununla ilgili talebi öncelikle inceleyerek karara bağlar.

(3) İlgili şirket, teminat olarak gösterilen gayrı menkulün değerini, yılda bir defadan fazla olmamak üzere ve yukarıdaki (2)'inci fıkra kurallarına göre yeniden takdir ettirebilir. Bu durumda gayrimenkul yeni takdir değerinin ancak % 80'i oranında teminat gösterilebilir. Değer takdiri masrafları, ilgili sigorta şirketine aittir.

(4) Bakanlık, teminat olarak gösterilen bütün aktiflerin her zaman yeniden değer takdirini yaptırmaya ve teminat eksikliklerini tamamlatmaya veya teminat olarak tesis ettirilen değerlerin değiştirilmesini istemeye yetkilidir.

(5) Teminat olarak gösterilen değerlerdeki değişmeler dolayısıyla veya başka herhangi bir nedenle teminata gerek kalmaması halinde, bloke edilen teminatlar Bakanlıkça serbest bırakılır.

Teminatın Tesisi

31. Sigorta ve reasürans şirketleri, yükümlü oldukları teminatları, en geç takvim yılını takip eden beşinci ayın sonuna kadar teslim etmek ve bununla ilgili işlemleri tamamlamak zorundadırlar. Bakanlıkça teminat olarak gösterilen değerlerin düşük bulunması veya daha sonra teminat tutarında herhangi bir surette eksiklik saptanması halinde, eksikliğin bu

durumun tebliği tarihinden başlayarak bir ay içinde tamamlanması gerekir.

Teminatın kullanılması

32. Teminatlar, sigorta ve reasürans şirketlerinin tasfiyesi veya iflası halinde, sigortalıların alacaklarının ödenmesine tahsis edilir.

YEDINCİ KISIM

Karşılıklar

Cari rizikolar ve gerçekleşmiş hasarların karşılıkları (*)

33. (1) Sigorta ve reasürans şirketleri, hayat sigortası dalı dışındaki taahhütleri için, cari rizikolar karşılığı ve gerçekleşmiş hasarlar karşılığı ayırmak zorundadırlar.

(2) Cari rizikolar karşılığının oranı, takvim yılı itibarıyla tahakkuk eden primler toplamı üzerinden ve sigorta süresi için nakliyat dalında % 25, diğer dallarda % 33 - 1/3 'tür.

(3) Bakanlık bu oranları artırmaya veya azaltmaya yetkilidir.

(4) Gerçekleşmiş hasarlar karşılığı, tahakkuk etmiş ve hesaben saptanmış fiili tazminat bedellerinden veya bu hesap yapılmamışsa tahmini değerlerinden ibarettir.

Matematik karşılıklar

34. Hayat sigortası dalında faaliyet gösteren sigorta ve reasürans şirketleri, genel kabul görmüş aktüerya hesaplarına göre matematik karşılık ayırmak zorundadırlar.

Tahsili geciken primler karşılığı

35. Bakanlık, sigorta ve reasürans şirketlerinin muaccel hale geldiği halde tahsil edilmeyen prim alacakları için karşılık ayrılmasını zorunlu kılmaya ve karşılık ayrılması ile ilgili diğer usul ve esasları saptamaya yetkilidir.

SEKİZİNCİ KISIM

İdari ve Mali Bünyenin güçlendirilmesi

İdari Tedbirler.

36. Bakanlık tarafından yapılan denetlemeler sonucunda, bu Yasa ve ilgili diğer mevzuata aykırı ve şirketin güvenli bir şekilde çalışmasını tehlikeye düşürecek nitelikte işlemleri saptanan sigorta ve reasürans şirketi mensuplarının haklarında, ayrıca yasal soruşturma yapılmakla beraber, Bakanlığın talebi üzerine görevlerine son verilmesi zorunludur. Bu kimseler, Bakanın izni olmadıkça, hiç bir sigorta ve reasürans şirketinde çalışamayacakları gibi sigorta ve reasürans aracılığı hizmetleri de yapamazlar.

Mali Bünyenin Güçlendirilmesi

37. (1) Yapılan incelemeler sonucunda, bir sigorta veya reasürans şirketinin mali bünyesinin ciddi bir şekilde zayıflamakta olduğunun saptanması halinde, Bakan uygun bir süre vererek, ilgili şirket Direktörler Kurulundan:

(A) Sermayenin artırılmasını veya ödenmemiş kısmının tahsilini;

(B) Kâr dağıtılmamasını, hayat poliçelerine ilişkin ikraz ve iştirakleri ve matematik karşılıklardan ödemelerin durdurulmasını, tahsilinde tehlike görülen alacaklar için karşılık ayrılmasını;

(C) İştirak veya sabit değerlerin kısmen veya tamamen elden çıkarılmasını;

(Ç) Bu Yasada belirtilen teminat oranlarının % l00'e kadar artırılmasını;

(D)Yasa ve tüzüğe aykırı fiilleri saptanan personelin, şirketi veya şubeyi temsil yetkilerinin kaldırılmasını;

(E) Reasürans uygulamalarının ve saklama paylarının oran ve miktarlarının değiştirilmesini, sigorta sözleşmelerinin kısmen veya tamamen yürürlüğe girmesini;

(F) Genel Kurulun toplantıya çağrılmasını;

(G) Mali bünyesinin güçlendirilmesine yönelik diğer önlemlerin alınmasını isteyebilir.

(2) Direktörler kurulu bu talimata uygun tedbirleri almak ve aldığı karar ve tedbirleri aylık raporlar halinde Bakanlığa bildirmek zorundadır.

(3) Direktörler kurulunun (1)'inci fıkraya göre alınması istenilen önlemleri kısmen veya tamamen almaması halinde veya önlemlerin alınmış olmasına rağmen sigorta veya reasürans şirketinin mali bünyesindeki zayıflama devam ettiği takdirde, Bakan:

(A) Mali bünyeyi zayıflatan karar ve işlemlerin Direktörler Kuruluna ait olması halinde, Direktörler Kurulu üyelerinden bir kısmını veya tamamını görevden alarak veya Direktörler Kurulu üye sayısını artırarak bu kurullara üye atamaya;

(B) Sigorta ve reasürans şirketinin yeni sigorta sözleşmesi yapma yetkisini kaldırmaya;

(C) Sigorta veya reasürans şirketinin faaliyet gösterdiği sigorta dallarının bir kısmına veya tamamına ait ruhsatı iptal etmeye; ve

(Ç) Şirketin faaliyette bulunduğu sigorta dallarından birine veya tamamına ait poliçe portföyünün başka şirket veya şirketlere devrine karar vermeye,

yetkilidir.

(4) Bakan, yukarıda sayılan önlemlere rağmen mali bünyesinin güçlendirilmesine imkân sağlanamayan hallerde, sigorta veya reasürans şirketinin çalışma iznini iptal etmeye yetkilidir.

Şahsi Sorumluluk

38. Bir sigorta ve reasürans şirketinin %10 hissesinden fazlasına sahip olan ortakları, Direktörler Kurulu başkan ve üyeleri ile genel müdür, genel müdür yardımcıları ve şirketin çalışan diğer memurları, bu Yasaya aykırı karar ve işlemleri ile sigorta ve reasürans şirketinin iflasına veya bu Yasanın 37'nci maddesinin (2)'inci fıkrasının uygulanmasına sebep olmuşlarsa, Bakanın istemi üzerine bunların şahsi sorumlulukları yoluna gidilerek, şahsen iflaslarına mahkemece karar verilebilir.

DOKUZUNCU KISIM

Devir, Birleşme ve Tasfiye

Birleşme veya Devir

39. (1) Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde faaliyette bulunan sigorta ve reasürans şirketlerinden birinin diğer bir veya birkaç sigorta şirketi ile birleşmesi veya bütün borç, alacak ve sigorta portföyünü diğer bir şirkete devretmesi, Bakanlığın iznine bağlıdır.

(2) Bakanlık, ilgililerin çıkarlarına aykırı düşmeyeceği sonucuna varırsa, devir veya birleşme işlemlerine izin verir.

Tasfiye veya faaliyete son verilmesi

40. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde faaliyette bulunan sigorta ve reasürans şirketleri, faaliyetlerine son vermek ve bunları tasfiye etmek istedikleri takdirde, durumu Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti çapında basımı ve dağıtımı yapılan en az iki gazete ile ilân ve sigortalılar ile alacaklılarına ve bu durumda sayılabilecek kişi ve kurumlara duyurarak olumlu görüşlerini almak ve risk karşılığı teminatı, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Kalkınma Bankasına ve sigorta portföylerini mutabık kaldıkları bir sigorta şirketine bırakmak zorundadırlar.

Devir birleşme ve tasfiye işlemlerin ilanı

41. Aktif ve pasifleri ile başka bir şirkete devredilen, portföylerini devreden başka bir şirketle birleşen, sigortacılık ruhsatları iptal olunan sigorta ve reasürans şirketlerinin bu durumları, Bakanlıkça, Resmî Gazete'de ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti çapında dağıtımı yapılan en az günlük iki gazetede ilân edilmek suretiyle duyurulur.

Poliçe Lehdarlarının ayrıcalıkları

42. Poliçe sahipleri, poliçeden doğmuş veya doğacak haklarının yarısı için, poliçeyi düzenlemiş olan şirketin aktifinde mevcut bütün değerler üzerinde ayrıcalıklı alacaklıdırlar.

İflas halinde bu miktar, tasfiye sonucu beklenmeksizin sahiplerine ödenir.

ONUNCU KISIM

Hesap ve Kayıt Düzeni

43. (1) Sigorta ve reasürans şirketleri, hesaplarını ve yıllık bilançoları ile kâr ve zarar cetvellerini, Bakanlık tarafından hazırlanan tek düzen hesap planı, tek

Kayıt Düzeni

tip bilanço ve kâr ve zarar cetveli ile bunların uygulanma ve düzenlenme esaslarına ilişkin izahnameye uygun olarak tutmak ve düzenlemek zorundadırlar. Bu belgelerdeki değişiklikler de aynı usule bağlıdır.

Bölüm 113
28/1974
7/1977
30/1983
28/1987
65/1989
56/1991
42/1997
27/1977
13/1980

(2) Bakanlık, sigorta ve reasürans şirketlerinden, Şirketler Yasası ve Vergi Usul Yasasının zorunlu kıldığı defterlerden başka, bazı işlemlerini özel bir deftere kaydetmelerini istemeye ve bu defterlerle ilgili usul ve esasları saptamaya yetkilidir

Bilanço ile kar ve zarar cetvelinin ilgili mercilere gönderil-mesi ve ilanı

44. (1) Sigorta ve reasürans şirketleri, bilançoları ile kâr ve zarar hesaplarının denetçilerince onaylanmış birer örneğini, genel kurullarının toplandığı tarihten başlayarak bir ay içinde direktörler kurulu ve denetçilerinin raporları ile birlikte Bakanlığa gönderilerek, Resmi Gazete'de ve yurt çapında yayım yapan günlük bir gazetede ilân etmek zorundadırlar.

(2) Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde şube açmak suretiyle faaliyette bulunan sigorta ve reasürans şirketlerinin, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetindeki faaliyetlerine ait bilançoları ile kâr ve zarar hesapları, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetindeki yönetim merkezleri tarafından düzenlenir ve direktörler kurulları tarafından imzalı olarak merkezlerinin son bilanço ve kâr ve zarar hesapları ile birlikte (1)'inci fıkradaki mercilere verilir ve aynı fıkraya göre ilan edilir:

Üç aylık Hesap Özetleri.

45. (1) Sigorta ve reasürans şirketleri, Mart, Haziran, Eylül ve Aralık ayları sonu itibarıyla, Bakanlık tarafından belirlenecek esaslara ve örneğe uygun olarak, üç aylık hesap özeti düzenlemek zorundadırlar.

(2) Üç aylık hesap özetleri, genel müdür ile sorumlu muhasebeci tarafından imza edilmiş ve denetçiler tarafından onaylanmış olarak, Bakanlıkça belirlenecek süreler içinde Bakanlığa gönderilir.

(3) Bakanlık, bu Yasanın uygulanmasını izlemek amacıyla, sigorta ve reasürans şirketlerinden, belirleyeceği esaslar ve örneklere uygun olarak, cetvel, rapor ve mali tablolar istemeye, mali bünyeleri ve kaynaklarının kullanımı ile ilgili standart rasyoları, bu rasyolar ile mali tabloların gerekli görüldüğü takdirde yayımlanmasına ilişkin usul ve esasları saptamaya yetkilidir. Sigorta ve reasürans şirketleri, bu cetvel, rapor ve mali tabloları, Bakanlığa göndermek ve saptanacak rasyolara uymak zorundadırlar.

Hesap uygunluğu

46. Sigorta ve reasürans şirketleri, işlemlerini kayıt dışı bırakamayacakları ve gerçek niteliklerine uygun düşmeyen bir şekilde muhasebeleştiremeyecekleri gibi, yasal ve yardımcı defterleri ile kayıtlarını, şubeleri ile yurt içinde ve yurt dışında olan gerçek ve tüzel kişilerle uyuşturmadıkça, bilançolarını kapatamazlar.

ONBİRİNCİ KISIM

Sigorta Ve Reasürans Aracıları ve Yardımcı Hizmetler

Acenteler, prodüktör-ler, reasürans aracıları, sigorta eksperleri ve Tüzük yapma yetkisi

(*)

47. (1) Sigorta ve reasürans aracılığı hizmeti yapanlar, sigortaların hak ve menfaatlerini tehlikeye sokabilecek hareketlerden kaçınmak, sigortacılığın gereklerine ve iyi niyet kurallarına uygun hareket etmek ve sigorta tazminatının ödenmesine yardımcı olmak zorundadırlar.

(2) Acenteler, prodüktörler ve reasürans aracılarının taşıması gereken nitelikler, yatırmaları gereken teminat ve faaliyetleri ile ilgili diğer esas ve usuller ile bunların yapamayacakları işler, Bakanlıkça hazırlanıp Bakanlar Kurulunca onaylanacak bir tüzükle saptanır.

Sigorta aracıları nezdindeki şirket alacağı

48. Sigorta aracılığı yapanlar tarafından tahsil edilen net primlerin, tahsilatı takip eden ayın onuna kadar ilgili sigorta şirketine ödenmesi zorunludur.

Aktüerler ve Tüzük yapma yetkisi

(*)

49. Aktüerlerin nitelikleri, çalışma usul ve esasları ve aktüerlik mesleğinin düzenlenmesine ilişkin diğer hususlar, Bakanlıkça hazırlanıp Bakanlar Kurulu tarafından onaylanacak bir tüzükle düzenlenir.

ONİKİNCİ KISIM

Zorunlu Sigortalar

Zorunlu sigorta

(*)

50. Bakanlar Kurulu, kamu yararı açısından gerekli gördüğü sigorta türlerinin yaptırılmasını zorunlu kılabilir. Zorunlu sigortalara ilişkin uygulamanın esasları, Bakanlar Kurulu tarafından belirtilir.

Zorunlu Sigortalar Garanti Fonu Tüzük yapma yetkisi

(*)

51. (1) Bu Yasa gereğince veya diğer yasalarla yaptırılması zorunlu kılınan sigortaların uygulanmasında kullanılmak üzere, Bakanlık nezdinde Zorunlu Sigortalar Garanti Fonu kurulur.

(2) Zorunlu Sigortalar Garanti Fonundan hangi hallerde ödeme yapılabileceği, zorunlu sigortayı yürürlüğe koyan Bakanlar Kurulu kararında belirtilir.

(3) Zorunlu sigortalar nedeniyle sigorta şirketlerince tahsil edilen net primlerin %3'ü, Fonun gelirini teşkil eder. Bakanlar Kurulu, bu oranı, %5`e kadar artırmaya veya azaltmaya yetkilidir.

(4) Sigorta şirketleri zorunlu sigortalardan dolayı Fona ödemek zorunda bulundukları katılma payını, primlerin tahakkukunu takip eden ayın yirmisine kadar Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Kalkınma Bankasında bu

48/1977
28/1985
31/1988
31/1991
23/1997
54/1999

amaçla Bakanlıkça açtırılan hesaba yatırmak zorundadırlar.

(5) Sigorta şirketlerinin Zorunlu Sigortalar Garanti Fonuna yapmak zorunda oldukları ödemeler, kamu alacağı mahiyetinde olup, Kamu Alacaklarının Tahsili Usulü Yasası kurallarına göre takip ve tahsil olunur.

(6) Bakanlık Zorunlu Sigortalar Garanti Fonundan yapılacak ödemelerle ilgili olarak, sigortacılık tekniğinin gerektirdiği işlemleri ve hasar saptama ve incelemelerini yapmak ve hak sahibi kişilere yapılacak ödemelerin sigortacılık usul ve esasları ile yürürlükteki mevzuat çerçevesinde saptanarak ilgililere ödenmesini sağlamak üzere, sigorta şirketleri ile sözleşme yapmaya yetkilidir. Bu şekilde kendilerine görev verilen sigorta şirketlerine, Bakanlık ve ilgili şirket arasında yapılacak bir sözleşme çerçevesinde, Zorunlu Sigortalar Garanti Fonundan ücret ödemesi yapılır.

(*) (7) Bu maddenin uygulanması ile Zorunlu Sigortalar Garanti Fonunun kuruluşuna, işleyişine, Fondan yapılacak ödemeler ve diğer hususlara ilişkin usul ve esaslar, Bakanlıkça hazırlanıp Bakanlar Kurulunca onaylanacak bir tüzükle düzenlenir.

(8) Fonun hesap ve işlemleri, Maliye işleriyle görevli Bakan tarafından görevlendirilecek denetim elemanlarınca her yıl denetlenir.

(9) Bu Yasa veya diğer yasalarla zorunlu hale getirilen sigortaların, talep halinde sigorta şirketleri tarafından yapılması zorunludur.

ONÜÇÜNCÜ KISIM

Çeşitli Kurallar

İlan ve Reklamlar

52. Sigorta ve reasürans şirketlerin ilan ve reklamları, tür, şekil, nitelik ve miktarları itibarıyla, Bakanlık tarafından saptanan esas ve koşullara aykırı olmaz.

Sigortacı-lık ilişkileri

53. Bir sözleşmenin unsurları içerisinde, taraflardan birinin bu sözleşmede yer alan herhangi bir hususta sigorta yaptırmaya zorunlu tutulduğu hallerde, sigortanın belirli bir şirkete yaptırılması koşulu getirilemez.

Hak sahip-lerince aranma-yan paralar

54. Yaşama ve ölüm koşuluna bağlı can sigortalarında ödenmesi gereken paralar, ödemeyi gerektiren tarihten başlayarak on yıl içinde hak sahipleri tarafından aranmamış ise, onuncu yılı takip eden yılbaşından başlayarak altı ay içerisinde tasfiye ve iflas işlemlerinin devamı sırasında hak sahiplerinden müracaat etmeyenler olursa sigorta şirketlerinin bunlara ödemek zorunda oldukları paralar, müracaatları halinde ödenmek üzere, son bilançonun tanziminden önce, sahiplerinin ad ve kimlikleri ile bilinen adreslerini ve hak kazandıkları para miktarını gösterir şekilde tanzim edilecek bir cetvel ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Kalkınma Bankasına yatırılır. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Kalkınma Bankasına yatırılan paralar, iki sene içerisinde sahipleri tarafından aranmadığı takdirde, Devlete intikal eder.

İyi niyet

55. Sigorta ve reasürans şirketleri ile sigorta ve reasürans aracılığı hizmeti yapanlar ve sigorta eksperleri, sigortalıların hak ve menfaatlerini tehlikeye sokabilecek hareketlerden kaçınmak, sigortacılığın icaplarına ve iyi niyet kurallarına uygun hareket etmek ve ödenmesi gerekli hale gelmiş sigorta tazminatlarını zamanında ödemek zorundadırlar. Bakanlık, yukarıda belirtilen

kişi ve kuruluşların bu kurala uymalarını sağlamak üzere, gerekli her türlü tedbiri alabilir.

Sigorta ve reasürans şirketlerinde çalışan ların aracılık faaliyetinde bulunamama sı

56. Sigorta ve reasürans şirketlerinde görev yapan Direktörler Kurulu Başkan ve Üyeleri ile yöneticileri ve buralarda istihdam edilen diğer kişiler ile bunların eş ve velayetleri altındaki çocukları, sigorta ve reasürans aracılığı faaliyetlerinde bulunamazlar, aracılık yapan tüzel kişilere ortak olamazlar ve aracı kişi ve kuruluşlar nezdinde çalışamazlar.

Sır saklama

57. Bu Yasaya göre görevlendirilen denetim elemanları, çalışmaları ve denetlemeleri sırasında ilgililere ve üçüncü kişilere ait öğrendikleri sırları açıklayamazlar ve kendi yararlarına kullanamazlar. Bu yükümlülük görevden ayrılmalarından sonra da devam eder.

ONDÖRDÜNÜ KISIM

Ceza Kuralları

Suç ve cezalar

(*)

58. (1) Bu Yasanın 6'ncı ve 7'nci maddeleri kurallarına aykırı durumları saptanan sigorta ve reasürans şirketleri, altı ayı geçmemek üzere Bakanlık tarafından verilecek süreler içinde, bu durumlarını düzeltmedikleri takdirde, haklarında 13'üncü maddeye göre işlem yapılabileceği gibi, bunların işlerini fiilen yürüten görevli ve ilgili mensupları, bir suç işlemiş olurlar ve mahkûmiyetleri halinde Elli Milyon Türk Lirasına kadar para cezasına çarptırılabilirler.

(2) Bu Yasanın 5'inci ve 12'nci maddelerinde belirtilen yazılı izinleri olmaksızın sigortacılık işlemleri yapan gerçek kişiler ile tüzel kişilerin görevli veya ilgili mensupları, bir suç işlemiş olurlar ve mahkûmiyetleri halinde Elli Milyon Türk Lirasına kadar para cezasına veya yedi yıla kadar hapis cezasına veya her iki cezaya birden çarptırılabilirler.

(3) Bu Yasanın 19'uncu, 26'ncı, 27'nci 36'ncı, 37'nci, 43'üncü, 44'üncü, 45'inci ve 46'ncı maddelerindeki kurallara uymayan sigorta ve reasürans şirketlerinin işlerini fiilen yöneten mensupları, bir suç işlemiş olurlar ve mahkûmiyetleri halinde Elli Milyon Türk Lirasına kadar para cezasına çarptırılabilirler.

(4) Sigorta ve reasürans şirketlerinin mahkemelerle resmi dairelere hitaben düzenledikleri veya yayınladıkları belgelerde yapılan gerçeğe aykırı beyanlardan dolayı, bu belgeleri veya bunların düzenlenmesine esas olan her türlü belgeleri imza edenler, bir suç işlemiş olurlar ve mahkûmiyetleri halinde Elli Milyon Türk Lirasına kadar para cezasına çarptırılabilirler.

(5) Bu Yasanın 20'nci, 22'nci ve 35'inci madde kurallarına veya bu maddeler uyarınca yapılacak düzenlemelere uymayan sigorta ve reasürans şirketlerinin işlerini fiilen yöneten mensupları, bir suç işlemiş olurlar ve mahkûmiyetleri halinde Elli Milyon Türk Lirasına kadar para cezasına çarptırılabilirler.

(6) Yukarıdaki fıkraların kurallarına aykırılık, sigorta ve reasürans şirketine veya iştirak ve kuruluşlarına veya ilgili kişilere yarar sağlamayı hedef tuttuğunda veya bu tür hareketler sonunda fiilen böyle bir yarar sağlandığında, sigorta ve reasürans şirketlerinin işlerini fiilen yöneten mensupları, bir suç işlemiş olurlar ve mahkûmiyetleri halinde Yetmiş Milyon Türk Lirasına kadar para cezasına veya sağlanmış olan yararların beş katına kadar para cezasına çarptırılabilirler.

(7) Bakanlıkça istenilen bilgi ve belgeleri vermeyenler veya Bakanlık denetim elemanlarının görevlerini yapmalarına engel olan veya istedikleri bilgi

ve belgeleri vermeyen gerçek ve tüzel kişiler, suç işlemiş olurlar ve mahkûmiyetleri halinde Elli milyon Türk Lirasına kadar para cezasına veya yedi yıla kadar hapis cezasına veya her iki cezaya birden çarptırılabilirler.

(8) Bu Yasanın 25'inci maddesi uyarınca Bakanlar Kurulunca çıkarılacak tüzükte saptanacak faaliyetler dışında sigortacılıkla bağdaşmayan faaliyetlerde bulunduğu saptanan sigorta ve reasürans şirketleri, bir suç işlemiş olurlar ve mahkûmiyetleri halinde Elli milyon Türk Lirasına kadar para cezasına çarptırılabilirler. Ayrıca, altı ayı geçmemek üzere, Bakanlık tarafından verilecek süre içinde bu durumlarını düzeltmedikleri takdirde, haklarında 13'üncü maddeye göre işlem yapılabilir.

Yükümlülük ve sorumluluklara uymama

59. Bu Yasanın 16'ncı, 28'inci, 30'uncu, 31'inci, 32'nci ve 34' üncü maddelerinde belirtilen yükümlülük ve zorunluluklara uymayan sigorta ve reasürans şirketlerinin ilgili ve görevli mensupları, bir suç işlemiş olurlar ve mahkûmiyetleri halinde Otuz Milyon Türk Lirasına kadar para cezasına veya beş yıla kadar hapis cezasına veya her iki cezaya birden çarptırılabilirler.

Zorunlu sigortalılarla ilgili cezalar.

60. (1) Bu Yasanın 50'nci maddesi kuralları gereğince veya diğer yasalarla zorunlu hale getirilen sigortaları yaptırmakla yükümlü oldukları halde, bu yükümlülüğü yerine getirmeyen gerçek kişiler ile tüzel kişi ve diğer kurum ve kuruluşların işlerini fiilen yöneten mensupları, bir suç işlemiş olurlar ve mahkûmiyetleri halinde Otuz Milyon Türk Lirasına kadar para cezasına çaktırılabilirler.

(2) 51'inci maddenin (9)'uncu fıkrasında belirtilen yükümlülüğü yerine getirmeyen sigorta ve reasürans şirketleri, bir suç işlemiş olurlar ve mahkûmiyetleri halinde Elli Milyon Türk Lirasına kadar para cezasına çarptırılabilirler.

Asılsız yayın ve haber yayma

61. Bir sigorta ve reasürans şirketinin itibarını sarsabilecek veya servetine zarar verebilecek bir hususa kasten sebep olanlar veya bu yolda asılsız haberler yazanlar, bir suç işlemiş olurlar ve mahkûmiyetleri halinde Otuz milyon Türk Lirasına kadar para cezasına veya beş yıla kadar hapis cezasına veya her iki cezaya birden çarptırılabilirler.

Sırların saklanması

62. (1) Sıfat ve görevleri dolayısıyla öğrendikleri sigorta ve reasürans şirketine veya müşterilerine ait sırları bu konuyu yasal olarak açıkça yetkili kılınan mercilerden başkasına açıklayan şirket mensupları ile diğer görevliler, bir suç işlemiş olurlar ve mahkûmiyetleri halinde Yirmi Milyon Türk Lirasına kadar para cezasına veya dört yıla kadar hapis cezasına veya her iki cezaya birden çarptırılabilirler.

(2) 1'inci fıkrada belirtilen kişiler, bu sırları kendileri veya başkaları için yarar sağlamak amacıyla açıklarlarsa, Elli Milyon Türk Lirasına kadar para cezasına veya yedi yıla kadar hapis cezasına veya her iki cezaya birden çarptırılabilirler.

Sigorta ve reasürans aracılarının sorumluluğu

63. Bu Yasanın, 47'nci maddesinin (1)'inci fıkrasına uygun hareket etmedikleri saptanan veya aynı maddenin (2)'inci fıkrası uyarınca çıkarılacak tüzükte belirtilen yükümlülük ve zorunluluklara uymayan veya bu tüzük kurallarına aykırı olarak faaliyette bulunan sigorta ve reasürans aracıları, bir suç işlemiş olurlar ve mahkûmiyetleri halinde Elli Milyon Türk Lirasına kadar para cezasına çarptırılabilirler.

Sigorta ve eksperlerinin sorumluluğu

64. (1) Görevleri ile ilgili gerçeğe aykırı olarak rapor düzenleyen veya bilgi veren veya görevlerini yaparken bilerek ve isteyerek ilgili taraflara haksız kazanç sağlamaya yönelik işlemlerde bulunan sigorta eksperleri, bir suç işlemiş olurlar ve mahkûmiyetleri halinde Otuz Milyon Türk Lirasına kadar para cezasına veya beş yıla kadar hapis cezasına veya her iki cezaya birden çarptırılabilirler.

(2) (1)'inci fıkrada belirtilen kişilerin bu fiilleri kendileri veya başkaları için yarar sağlamak amacıyla yapmaları halinde, Yetmiş Milyon Türk Lirasına kadar para cezasına veya on yıla kadar hapis cezasına veya her iki cezaya birden çarptırılabilirler.

Aktüerlerin sorumluluğu

65. (1) Bu Yasanın 44'üncü maddesinin gerektirdiği hallerde sigorta ve reasürans şirketlerinin aktüerya hesaplarına göre uygun ve yeterli olmayan gerçeğe aykırı belgelerini bilerek veya isteyerek onaylayan aktüerler, bir suç işlemiş olurlar ve mahkûmiyetleri halinde Yetmiş Milyon Türk Lirasına kadar para cezasına çarptırılabilirler.

(2) (1)'inci fıkrada belirtilen kişiler, bu fiilleri kendileri veya başkaları için yarar sağlamak amacıyla yapmaları halinde, Yetmiş Milyon Türk Lirasına kadar para cezasına veya on yıla kadar hapis cezasına veya her iki cezaya birden çarptırılabilirler.

Genel kuralların saklılığı

66. Sigorta ve reasürans şirketlerinin veya sorumlu kişilerin bu kuralların suç teşkil eden hareket ve fiillerinin başka yasalara göre de cezayı gerektirmesi halinde, haklarında en ağır cezayı gerektiren kurallar uygulanır.

ONBEŞINCI KISIM

Geçici Kurallar

Geçici Madde Mevcut Sigorta Şirketlerin in durumu

1. (1) Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde faaliyette bulunan izinli sigorta şirketleri, 1.1.1996 tarihine kadar durumlarını bu Yasa kurallarına uydurmak zorundadırlar.

(2) Durumlarını, 1.1.1996 tarihine kadar bu Yasa kurallarına uydurmayan sigorta şirketleri, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde sigortacılık işlemleri yapamazlar ve belirtilen süre sonunda tasfiyelerine hükmedilmek üzere Bakanlıkça mahkemeye başvurulur.

ONALTINCI KISIM

Son Kurallar

Yürütme yetkisi

67. Bu Yasayı, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Bakanlar Kurulu adına Para, Kambiyo ve İnkişaf Sandığı İşleri Dairesinin bağlı olduğu Bakanlık yürütür.

Yürürlüğe giriş

68. Bu Yasa, Resmî Gazete'de yayımlandığı tarihten başlayarak iki ay sonra yürürlüğe girer

---

NOT: (*) işareti taşıyan maddeler ile ilgili olarak Güncelleştirme önerisi yapılmıştır.

39/1993 SİGORTA HİZMETLERİ (DÜZENLEME VE DENETİM) YASASI:

GÜNCELLEŞTİRME ÖNERİLERİ:

1. 25'inci maddede, Sigorta ve reasürans şirketlerinin yapamayacakları sigortacılıkla bağdaşmayan iş ve faaliyetlerin, doğrudan Tüzükle saptanmasına yetki tanınmaktadır.

   Bu hususlar, sigortacılığın temel yönlerindendir. Bu nedenle de temel yönleri ile, yasada düzenlenmesi gerekmektedir. Bu gerekliliğe koşut düzenleme ve değişikliklerin maddede yapılması önerilir.

2. 33'üncü maddenin (3)'üncü fıkrasında, (2)'inci fıkrada somutlaşan risk oranlarını artırma ve azaltma yönünde bakana yetki tanınmakta, ancak bu yetkinin tümüyle keyfi bir biçimde kullanılmasını önleyecek düzenlemelere yer verilmemektedir.

   Yasa ile belirlenmiş olan oranların, hangi ilke ve ölçütlere bağlı olarak Bakan tarafından artırılabileceği yasada düzenlenmelidir. Bu nedenle,maddede gerekli değişikliğin yapılması önerilir.

3. 47'inci maddenin (2)'inci fıkrasında, acenteler ile prodüktörlerin ve reasürans aracılarının taşıması gereken nitelikler ile yatırmaları gereken teminatlarının ve faaliyetleri ile ilgili esasların, Tüzükle saptanmasına olanak tanınmaktadır.

   Bu hususlar, sigortacılığın esaslı unsurlarıdır. Bu nedenle de hiç değilse temel yönlerinin yasada yer alması gerekmektedir. Bu gerekliliğe koşut değişiklik ve düzenlemelerinin maddede yapılması önerilir.

4. 49'uncu maddede, aktüerlerin nitelikleri ile çalışma usul ve esaslarının, doğrudan tüzükle düzenlenmesine olanak tanınmaktadır.